

Nabestaandenpensioen in het Pensioenakkoord (Conform de Kamerbrief van minister Koolmees d.d. 6 juli 2020)

De minister sluit daarbij aan op het **advies van de STAR (Stichting voor de Arbeid) van 17 juni 2020**

<https://www.stvda.nl/-/media/stvda/downloads/publicaties/2020/advies-nabestaandenpensioen-2020>

In dit advies op hoofdlijnen geeft de STAR aan, om alles overwegende, uiteindelijk te opteren voor (kort samengevat):

- Een nabestaandenregeling op risicobasis tijdens de werkzame periode, ter hoogte van maximaal 50% van het (gehele) salaris, en dan levenslang uit te keren (v.w.b. de partner) resp. tot leeftijd 25 (v.w.b. de wezen).
- Een nabestaandenregeling op opbouwbasis vanaf de pensioneringsdatum, ter hoogte van maximaal 70% van het ouderdompensioen.
- Daarnaast worden diverse voorstellen gedaan ter verbetering van de huidige regelingen (zoals meer uniformiteit c.q. verruiming m.b.t. partnerdefinitie en wezenpensioenen).

De minister heeft het STAR-advies overgenomen, op een aantal punten nog verder verruimd, en tevens aangegeven **dat de Anw-regeling niet zal worden aangepast.**

Hoewel v.w.b. de uitwerking nog nader overleg met sociale partners, verzekeraars en pensioenfondsen is aangekondigd, hebben wij op voorhand op één punt principiële en praktische commentaar:

Wij vinden het onjuist, dat bij het voorstel voor het nabestaandenpensioen (bij overlijden in de werkzame periode) als grondslag het (gehele) salaris wordt genomen, in plaats van de pensioengrondslag (salaris minus franchise).

Rekening houdend met de huidige Anw impliceert dit nl. dat het resterende Anw-hiaat onderdeel zou kunnen worden van het 2^e pijlerpensioen. Wij achten het echter principiële onjuist, en ook ongewenst, als dit Anw-hiaatgedeelte ten laste van de aanvullende pensioenregeling (dus in de 2^e pijler) zou worden gebracht.

Daarom hebben wij vanuit de Koepel bij de Minister, de Sociale Partners en de Tweede Kamer bezwaar aangetekend tegen dit punt ([brief aan minister Koolmees 1 juli 2020](#)).

Toelichting:

1. Deze impliciete invulling van het Anw-hiaat vanuit de 2^e pijler blijft op deze wijze (vooralsnog) beperkt tot werknemers met vaste dienstverbanden met een pensioenregeling, en dus moeten alle anderen (zoals zzp-ers) het desgewenst zelf zien te regelen (en krijgen zij dus mogelijk te maken met medische bezwaren of hoge premies of zelfs onverzekerbaarheid).
2. Eventueel is te overwegen om het Anw-hiaatgedeelte, maar dan alleen voor werknemers voor wie dat nodig is, als een separate aanspraak (met vrijwillige deelneming) te laten verzekeren en dan rechtstreeks ten laste van werkgever/werknemer.
3. **In de werkende periode is het nabestaandenpensioen gerelateerd aan het salaris maar bij overlijden vanaf pensioendatum is het gerelateerd aan het ouderdompensioen. Daardoor ontstaat op het moment van pensionering een mogelijk groot verschil in aanspraak.**
Zeker als de aanspraak nabestaandenpensioen gebaseerd is op het gehele salaris, en er geen volledige opbouw van het ouderdompensioen heeft plaats gevonden, zal de uitkering bij overlijden na pensioendatum meestal flink lager zijn dan bij overlijden (vlak) voor pensioendatum. Dit soort mogelijk grote verschillen was (naast grote diversiteit in regelingen) een belangrijk bezwaar bij de huidige nabestaandenregelingen, en dit bezwaar is zeker niet weggenomen, maar wordt in het voorstel van “baseren op gehele salaris” alleen maar versterkt.

4. Terzijde kunnen we nog opmerken, dat indien het Anw-hiaat gedeelte **standaard** (i.p.v. vrijwillig) zou worden meeverzekerd in de 2^e pijler, dit tot een veel groter premiebeslag zou leiden, dan strikt nodig is. Bovendien wordt dan vanuit de pensioenbudgetten (omdat het om bruto-aanspraken gaat) een op termijn zeer forse bijdrage geleverd aan de fiscus (indirect, nl. via de inkomstenbelasting).

Concluderend: in de 2^e pijler zou het nabestaandenpensioen (bij overlijden voor de pensioendatum) als standaard gebaseerd moeten worden op de pensioengrondslag, en niet op het gehele salaris.

N.B. Er zullen door betrokken partijen nog heel veel praktische en formele zaken moeten worden uitgezocht en geregeld (nogal complex, vooral als onze bovenstaande conclusie niet zou worden overgenomen), zoals:

- De precieze vormgeving is nog lang niet duidelijk. Enige voorbeelden/vragen: Is een - nominale – garantie van toepassing? Is er recht op indexatie (en hoe dan)? Gelden er ook maximum salariegrenzen? Hertrouwen heeft negatief effect op het recht op Anw, hoe gaat de beoogde nieuwe regeling hiermee om? etc. etc.
- Hoe om te gaan met naast elkaar bestaan van oude en nieuwe aanpak en hoe krijgt de transitie van actuele situatie (“een lappendeken”) naar nieuwe systeem gestalte?
- Wat is de bedoeling, c.q. het effect dat de partner-definitie in dit voorstel ruimer is dan bij de Anw en dat ook half-wezen recht op uitkering krijgen?
- Tal van juridisch vastgelegde afspraken (zoals scheidingsconvenanten; bijzondere partnerpensioenen) blijven nog heel lang van kracht; hoeveel keuzevrijheid komt er bij echtscheidingssituaties in het nieuwe systeem?
- Hoeveel vrijheid krijgen de fondsen in de uitwerking en financiering; is een mix van kapitaaldekking en omslagfinanciering toegestaan?
- Veel betere voorlichting, voor “iedereen” begrijpelijke communicatie, etc.

Kortom: de door de minister geopperde invoeringsdatum van 1-1-2022, voor dit onderdeel, lijkt ons erg ambitieus. Maar dit betekent in elk geval dat nu op korte termijn heel veel werk aan de winkel is voor alle betrokkenen!

Commissie Koopkracht, Inkomen en AOW.